

ניתוח ממצאי סקר

מימון בעסקים קטנים ובינוניים

אוקטובר 2025

לשאלות והערות על פרסום זה ניתן לפנות לעורכי הדוח:
ד"ר ניר בן אהרון, מנהל יחידת המחקר, nir.benaharon@economy.gov.il
יוסי עדס, מנהל יחידת המימון, yosih@economy.gov.il

תקציר מנהלים

הדוח מבוסס על תוצאות סקרי עסקים שנתיים שבוצעו על ידי הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה בשנים 2019–2025, כאשר בכל שנה נבדקו 500–1,000 עסקים. הסקרים מאפשרים לאמוד את הביקוש של העסקים לאשראי ולעקוב אחר שינויים בו, וכן לאמוד את המענה לביקוש שניתן על ידי גורמי האשראי במשק. תוצאות הסקרים מספקות תמונה על האתגרים המרכזיים בשוק האשראי לעסקים קטנים ובינוניים, תוך פילוח לפי גודל העסק, ענף הפעילות ושינויים בהיקף הפעילות העסקית. להלן ממצאים עיקריים מהדוח:

ירידה בביקוש לאשראי - הביקוש לאשראי שעמד על 52% בשנת 2019 עלה בתקופת הקורונה ל-56% - 54%, וירד ל-34% בשנת 2025.

שינוי במטרות המימון - בעוד שלפני הקורונה, עיקר הביקוש נועד לצמיחה והרחבת פעילות של העסקים, הרי שבשנים האחרונות הדגש עבר לכיסוי תזרים המזומנים, לטיפול בעיכובים בתשלומים ולהתמודדות עם ירידה בפעילות. בניתוח לפי גודל עסקים, בעסקים זעירים בולט יותר הצורך במימון לטובת פתרון בעיות, בשעה שבקבוצות הגודל הגדולות יותר יש משקל משמעותי יותר לצורך במימון לטובת השקעה והרחבת פעילות.

פערים בין בקשות לאשראי למענה בפועל - ב-2025 רק כחצי מהעסקים שביקשו גם הלוואה וגם מסגרת אשראי קיבלו בפועל את כול מה שביקשו. אחד מכל חמישה עסקים שביקשו לא קיבל מימון כלל.

מקורות המימון - הבנקים ממשיכים להיות מקור האשראי המרכזי של העסקים (63%), אך לעסקים קטנים ולעצמאים יש נטייה מוגברת לפנות לגורמים חוץ-בנקאיים או למימון פרטי. **מחנק אשראי** - 23% מהעסקים שנזקקו למימון לא קיבלו אותו, וחוו מחנק אשראי. שיעורים גבוהים במיוחד נרשמו בקרב עצמאים (33%) ועסקים צעירים (34%) עם ותק של פחות מ-5 שנים.

גורמי סיכון מרכזיים להימצא במחנק אשראי - גודל עסק קטן, ירידה בהיקף הפעילות העסקית וותק של פחות מ-5 שנים הם מנבאים משמעותיים למחנק אשראי בעסקים אלה.

לסיכום - עסקים קטנים ועצמאים מתמודדים עם קשיי נזילות משמעותיים ומסתמכים על מקורות מימון חוץ-בנקאיים, מה שמגביר את הסיכון התזרימי במקרה שגורמי האשראי יפסיקו להם את המימון. למרות התאוששות מסוימת מתקופת הקורונה, מלחמת חרבות ברזל הביאה לירידה חדה בפעילות העסקים בתחילת 2025 והעלתה את החשש לסגירת עסקים. תוצאות הסקר מרמזות על צורך בפתרונות מימון מותאמים וגמישים לעסקים קטנים, במיוחד לאלו בתחילת דרכם או לאלו הסובלים מירידה בפעילות העסקית.

תוכן העניינים

1.....	רקע
1.....	הביקוש של העסקים לאשראי
3.....	המטרות עבורן עסקים זקוקים למימון
5.....	הביקוש למימון והקבלה שלו בפועל
6.....	היצע אשראי
10.....	שינויים בהיקף הפעילות של עסקים שצריכים מימון
11.....	מחנק אשראי בקרב עסקים
	נספח 1 : מודל לניתוח חד משתני - עסקים שסובלים ממחנק אשראי מול עסקים שאינם
17.....	סובלים לפי מאפיינים שונים
18.....	נספח 2 : מתודולוגיה
20.....	נספח 3: שאלון

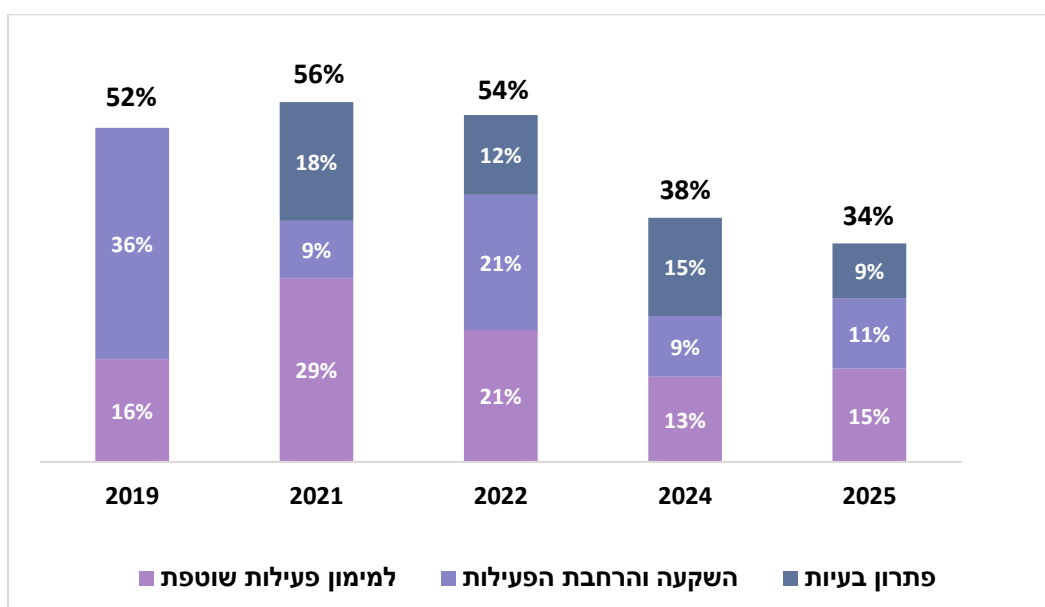
רקע

הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים במשרד הכלכלה מבצעת סקר עסקים שנתי כדי ללמוד על הביקוש ועל הצרכים של עסקים קטנים ובינוניים בכל הנוגע לאשראי ומימון. דוח זה מבוסס על סקרים שביצעה הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים בשנים 2019-2025 בקרב 500 - 1,000 עסקים בכל שנה. הסקר בדק סוגיות שונות של מימון, כגון הביקוש של עסקים לאשראי מול היצע האשראי שניתן להם על ידי גורמי המימון. הסקר משווה סוגיות אלו עם מאפיינים שונים של העסק, כגון השינוי בהיקף הפעילות של העסק, האם בעלי העסק שקלו לסגור אותו, גודל העסק, ענף הפעילות. בנוסף, הסקר מנסה ללמוד על מידת המצוקה של עסקים מבחינת מחנק אשראי ומי העסקים שעלולים להיקלע למצב זה. להלן מובאים ממצאי הסקר. הסקר האחרון בוצע באפריל-מאי 2025.

הביקוש של העסקים לאשראי

ב-2019 עמד הביקוש של העסקים לאשראי¹ על 52% והוא עלה ל-54%-56% בתקופת הקורונה ומעט לאחריה. ב-2024 הביקוש ירד ל-38% והמשיך לרדת ל-34% בשנת 2025.

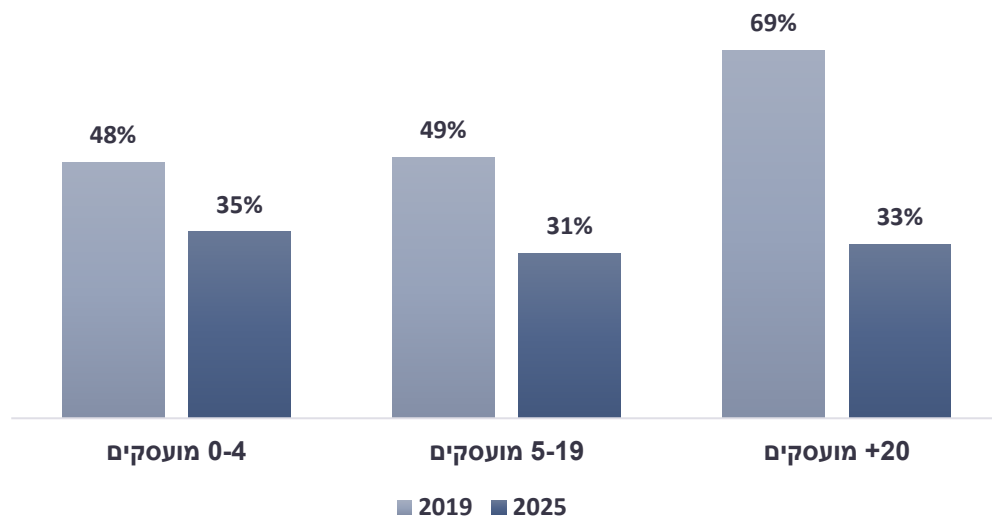
תרשים 1 – שיעור העסקים שצריכים אשראי², מגמה לאורך שנים 2019 - 2025.

¹ הביקוש של עסקים לאשראי מוגדר כצורך של העסקים לגייס אשראי, או באמצעות הלוואות, או באמצעות הגדלה של מסגרות האשראי שלהם. כך שבהגדרה זו הביקוש מוגדר כאשראי חדש, וכן מוגדר גם כאשראי פוטנציאלי (מסגרת אשראי). מצד שני, הוא לא כולל אשראי ספקים.
² בשנת 2019 לא נשאלו עסקים על דרישה למימון לצורך פתרון בעיות

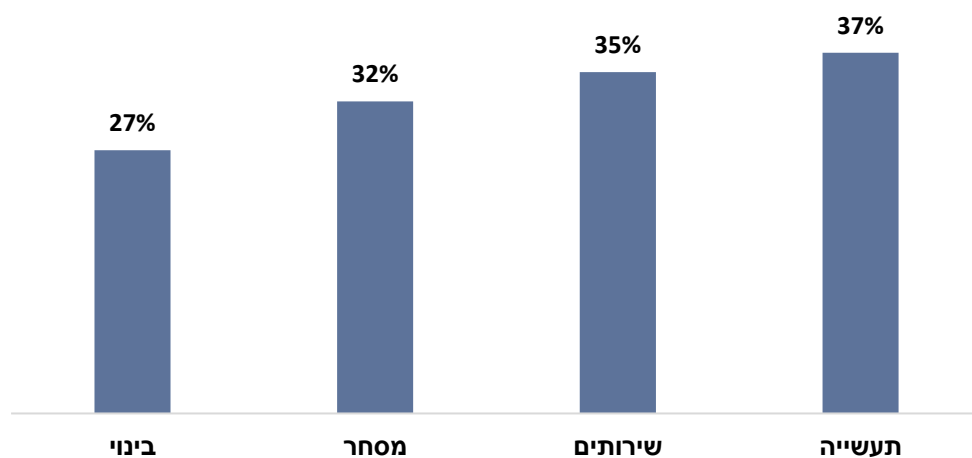
כאשר בוחנים את מגמות השינוי בצורך באשראי בין 2019 ל-2025 לפי גודל עסק, אנו רואים שבשנת 2019 היה קשר חיובי בין גודל עסק לצורך באשראי ו - 2 מתוך 3 עסקים עם +20 מועסקים נזקקו לאשראי, בעוד שב-2025 יש ירידה בשיעור העסקים שנזקקים לאשראי ללא הבדלים בין עסקים בגדלים שונים.

תרשים 2 – שיעור העסקים שצריכים אשראי בפילוח לפי קבוצות גודל, בשנים 2019 ו-2025.

הערה: מרווח הטעות נע בין 3% - 8%.
ב-2019 לא נמצאו הבדלים בצורך באשראי בין הענפים השונים, ב-2025 ענף הבינוי הינו הענף שזקוק לאשראי בשיעור הנמוך ביותר וענף התעשייה זקוק לאשראי בשיעור הגבוה ביותר.

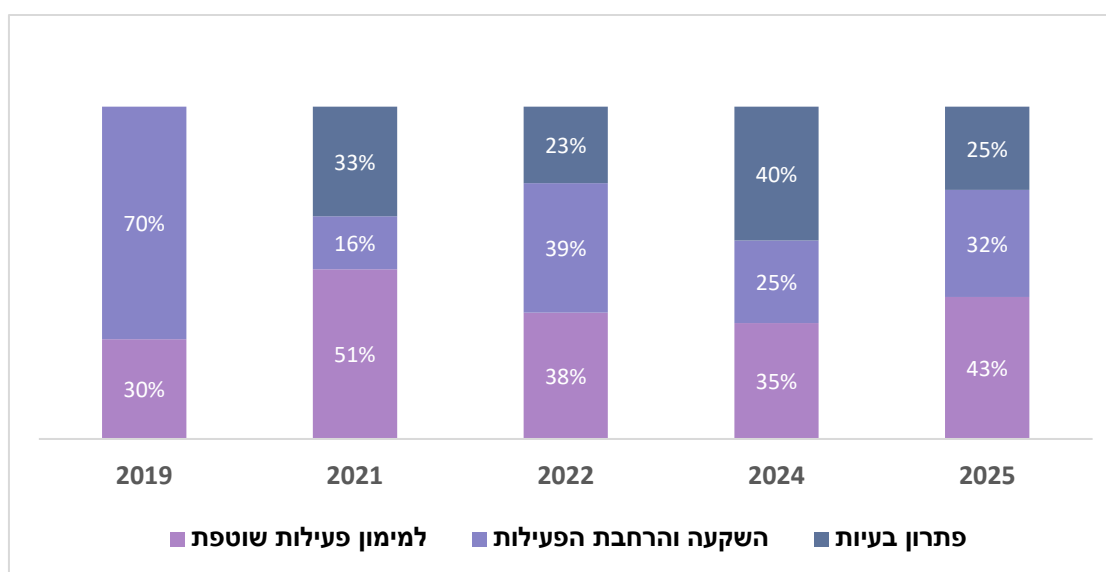
תרשים 3 – שיעור העסקים שצריכים אשראי בפילוח לפי ענף, 2025.

המטרות עבורן עסקים זקוקים למימון

ב-2019, לפני פרוץ מגפת הקורונה, רוב העסקים שהיו צריכים מימון, ביקשו אותו לצורך צמיחה והרחבת הפעילות העסקית.³ בשנת 2020, עקב מגפת הקורונה, לא ניתן היה לערוך סקרי עסקים, והסקר הבא נערך בשנת 2021, שנה בה המשק היה עדיין בהשפעת המגפה. בתקופה זו עיקר הצורך למימון פעולות שוטפות (למשל: הון חוזר, תזרים מזומנים והתאמות לקורונה). בשנת 2022 עסקים כבר החלו לצאת מהמשבר, ויותר אשראי גויס לצורך צמיחה והרחבת פעילות עסקית. עקב פרוץ המלחמה לא נערך סקר בשנת 2023, אולם בסקר שנערך בתחילת 2024 ניתן לראות שעסקים שוב צמצמו את הביקוש לאשראי לצורך צמיחה והגדילו את האשראי לצורך פתרון בעיות כגון: התגברות על עיכובים בתשלומים, ירידה בפעילות עסקית ותזרים מזומנים. ב-2025 עסקים נזקקו בעיקר למימון פעילות שוטפת.

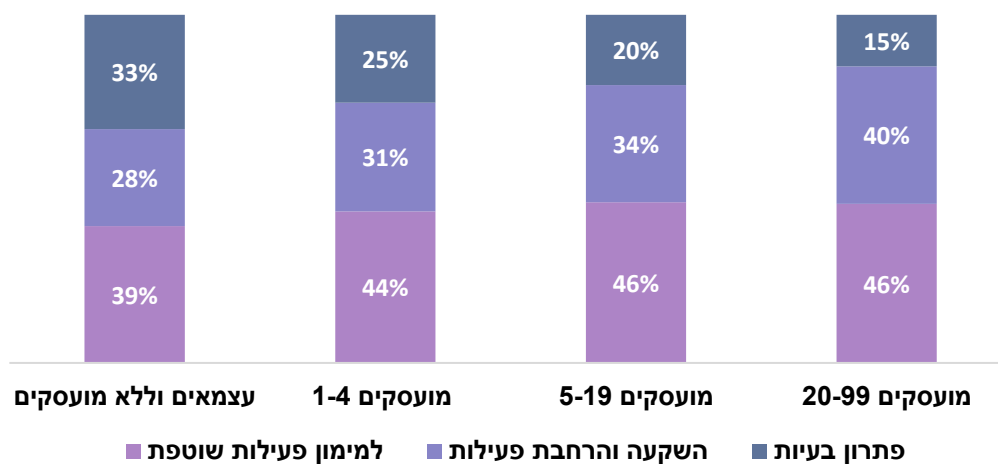
תרשים 4 – הסיבות לביקוש למימון בחלוקה לפי שנים, 2019 - 2025

כאשר אנו בוחנים את הסיבות לבקשת מימון לפי גודל העסק אנו מוצאים שכולל שהעסקים גדולים יותר, שיעור גבוה יותר מהם צריכים מימון להשקעה ולהרחבת פעילות העסק, וככול שהעסקים קטנים יותר, שיעור גבוה יותר מהם צריכים מימון לצורך פתרון בעיות.

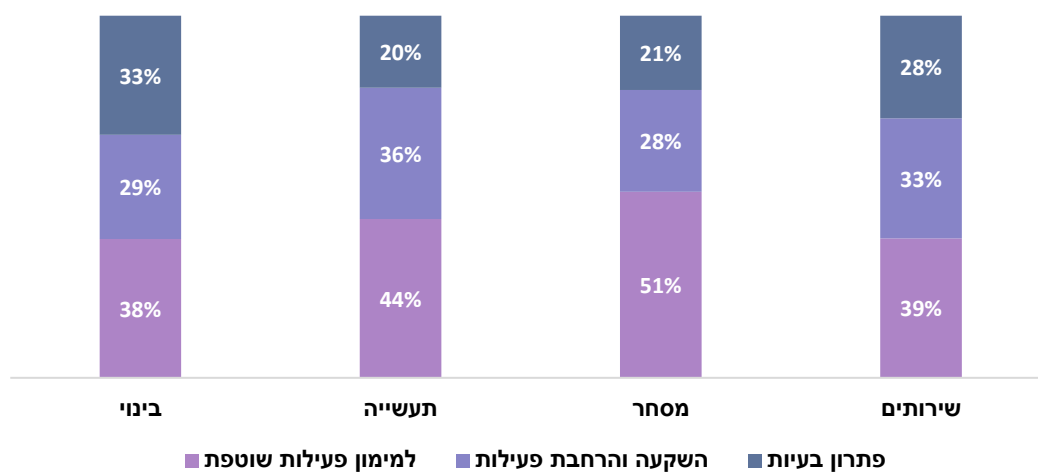
³ בשנת 2019 לא נשאלו עסקים על דרישה למימון לצורך פתרון בעיות

תרשים 5 – הסיבות לביקוש למימון בחלוקה לפי גודל עסק, 2025.

כמחצית מהעסקים בענף המסחר זקוקים למימון עבור הפעילות השוטפת, ענפי הבינוי והשירותים מציינים בשיעור גבוה מעט יותר מהענפים האחרים את הצורך במימון לשם פתרון בעיות.

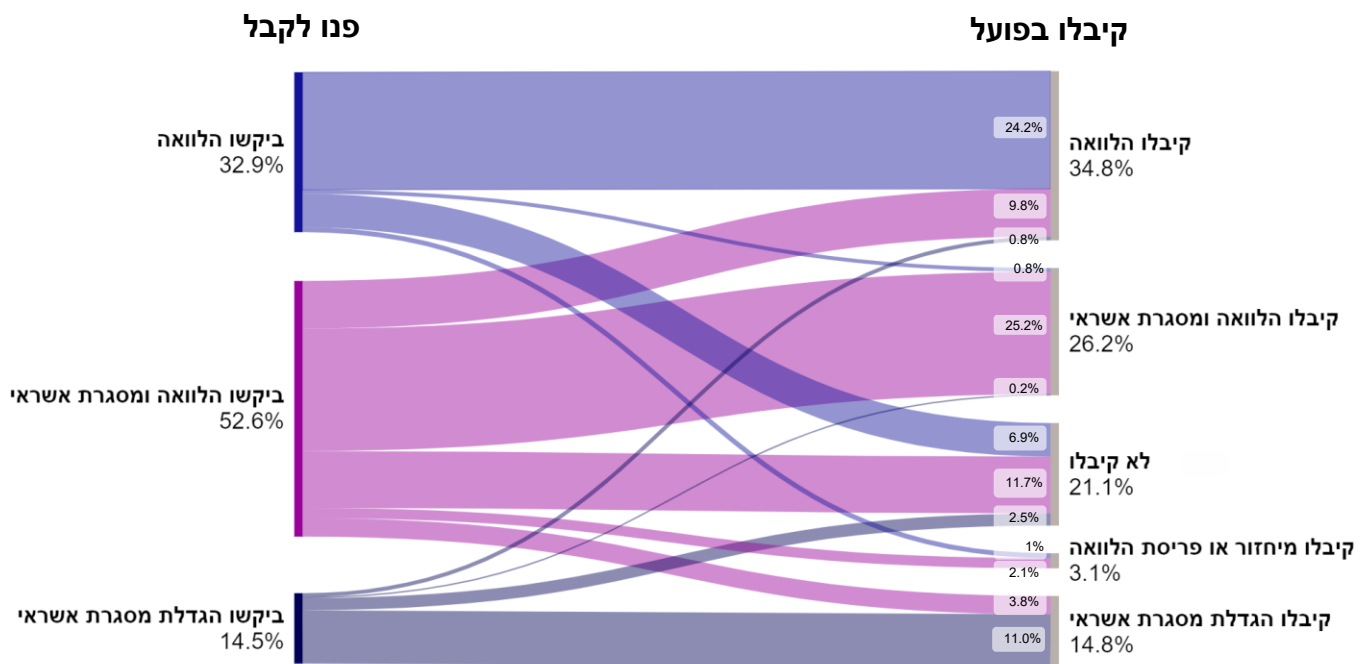
תרשים 6 – הסיבות לביקוש למימון בחלוקה לפי ענף, 2025.

הביקוש למימון והקבלה שלו בפועל

תרשים 7 מציג את הפערים בין סוגי הבקשות הפיננסיות שהוגשו לבין המענה שניתן בפועל, תוך הבחנה בין הלוואה, מסגרת אשראי, ושילוב של השניים. מהנתונים עולה כי הבקשה השכיחה ביותר הייתה הלוואה ומסגרת אשראי יחד (53%), אך מעט פחות ממחצית מהפונים (25%) קיבלו בפועל את מה שביקשו. 33% ביקשו הלוואה בלבד ויותר מ 2/3 (24%) קיבלו הלוואה. ארבעה מתוך 5 עסקים שביקשו הגדלה של מסגרת האשראי קיבלו הגדלה זו. יחד עם זאת חשוב לציין שאחד מכל חמישה עסקים שביקש הלוואה, או הלוואה והגדלה של מסגרת האשראי, לא קיבלו כלום. ממצאים אלו מעידים על פערים מהותיים בין הצרכים של העסקים לבין המענים שניתנים להם בפועל, ומדגישים את הצורך בגמישות ובהתאמה טובה יותר של המענה הפיננסי לצרכים המורכבים של הפונים.

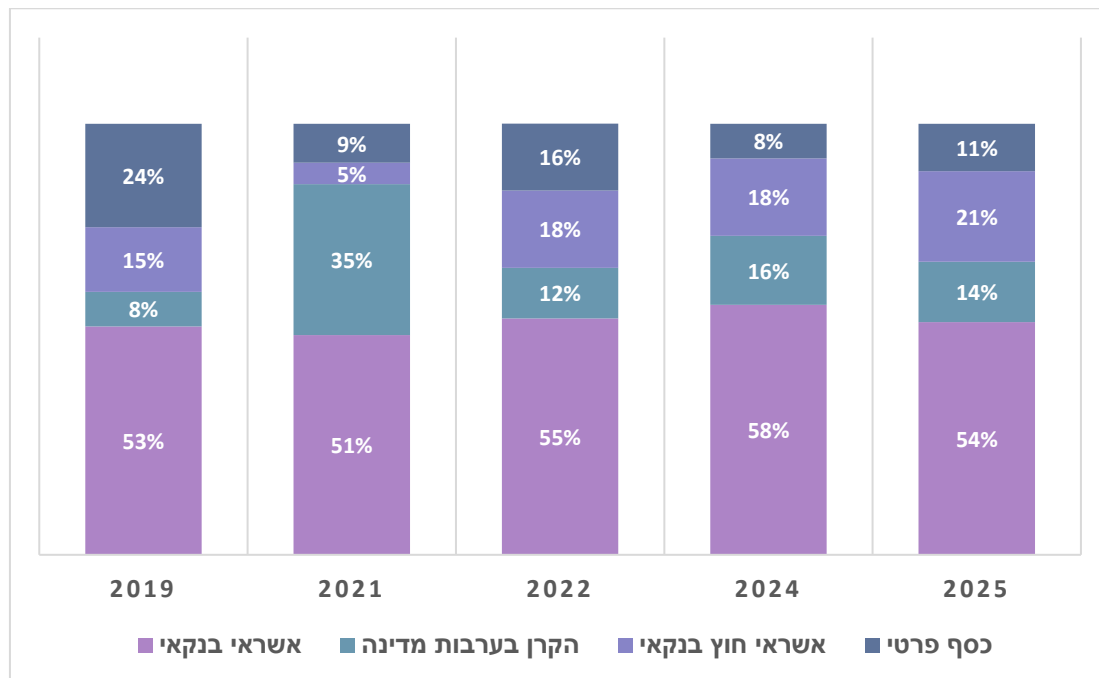
תרשים 7: ביקוש למימון מול קבלה בפועל של מימון בשנת 2025.

היצע אשראי

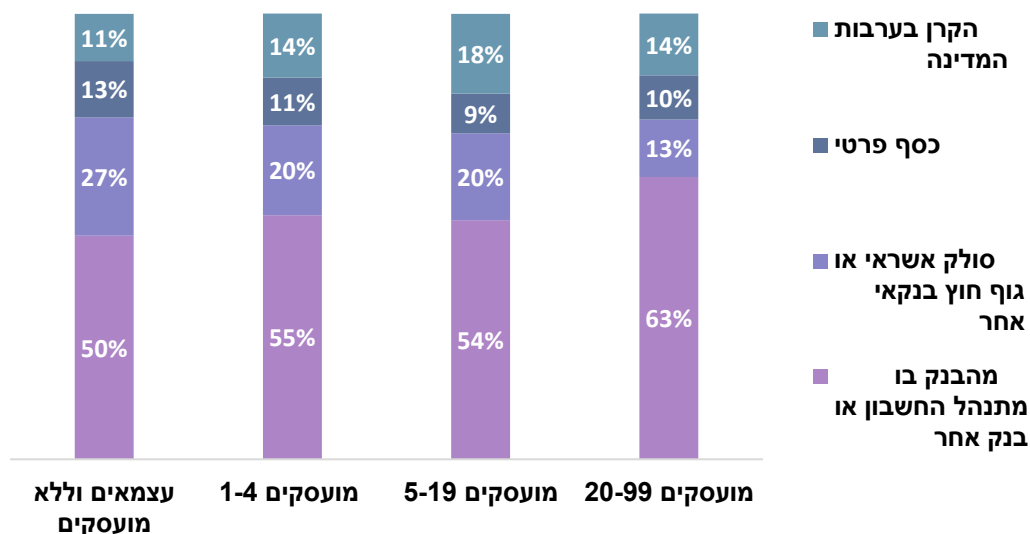
באופן מסורתי היצע האשראי של עסקים קטנים ובינוניים הוא ממערכת הבנקים המסחריים. העסקים נשאלו לאילו מקורות מימון פנו לקבל הלוואה, כאשר הם היו יכולים להשיב על יותר ממקור אחד, תרשים 8 מציג את התפלגות סך הפניות למקורות המימון אליהם פנו העסקים בכל שנה. בשנת 2020 ו-2021 עקב משבר הקורונה, הוגדלה הקרן להלוואות בערבות מדינה להיקף של יותר מפי 10 כדי לתמוך בעסקים שנמצאים בקשיים. בהתאם השיעור של הלוואות דרך הקרן בערבות מדינה עלה מ-8% בשנת 2019 ל-35% בשנת 2021. בשנים 2022-2025 חוזר האשראי להיות מבוסס פחות על ערבות מדינה ויותר על אשראי עסקי רגיל.

תרשים 8 - המקור אליו פנו העסקים לבקשת מימון לאורך השנים 2019-2025.

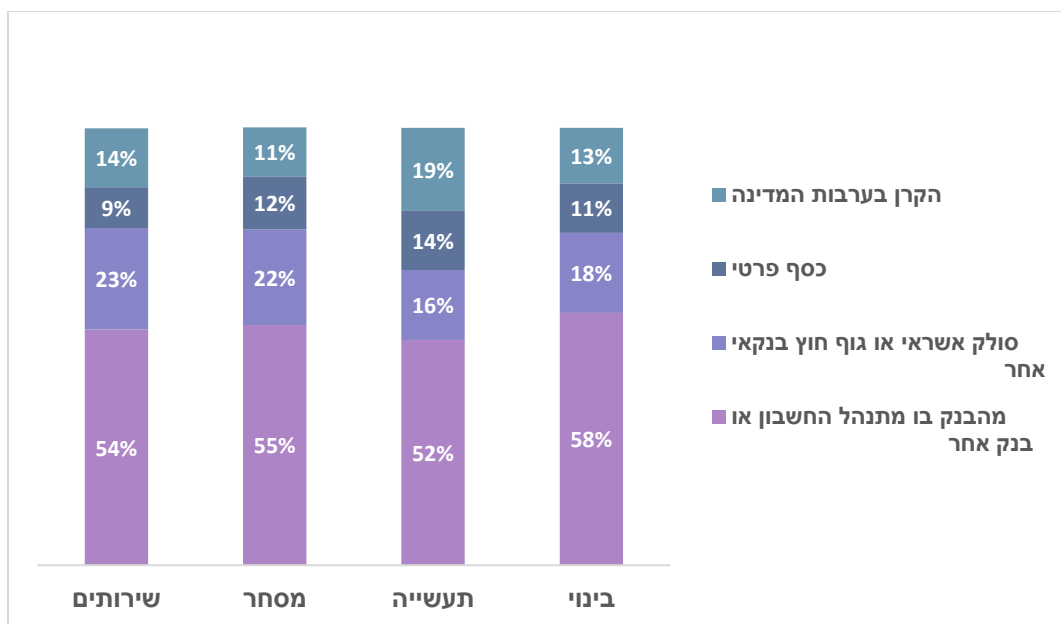

כאשר אנחנו בוחנים את התפלגות הפניות לפי גודל העסק ניתן לראות שכלל העסק קטן יותר, יש סיכוי רב יותר שהאשראי שלו יהיה מסולק אשראי או גוף חוץ בנקאי, וסיכוי נמוך יותר שיהיה מבנק (תרשים 9). כאשר אנו בוחנים את התפלגות הפניות לפי הענף הכלכלי של העסק בענף התעשייה השיעור הגבוה ביותר של עסקים שקיבלו מימון מהקרן להלוואות בערבות מדינה, ובשירותים ומסחר סיכוי רב יותר למימון חוץ בנקאי (תרשים 10).

תרשים 9: המקור אליו פנו לפי גודל עסק, 2025.

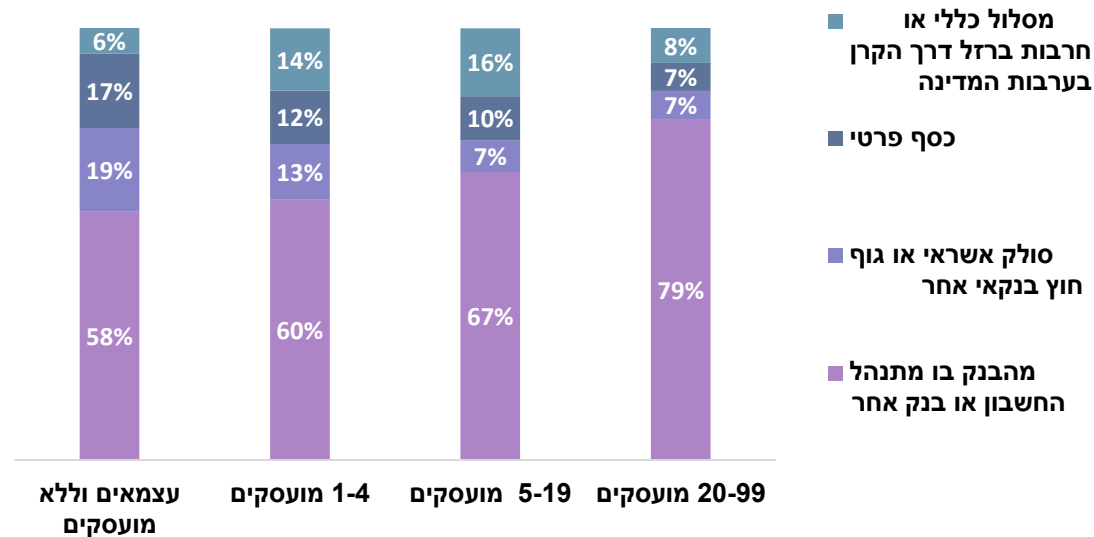
תרשים 10: המקור אליו פנו לפי ענף, 2025.

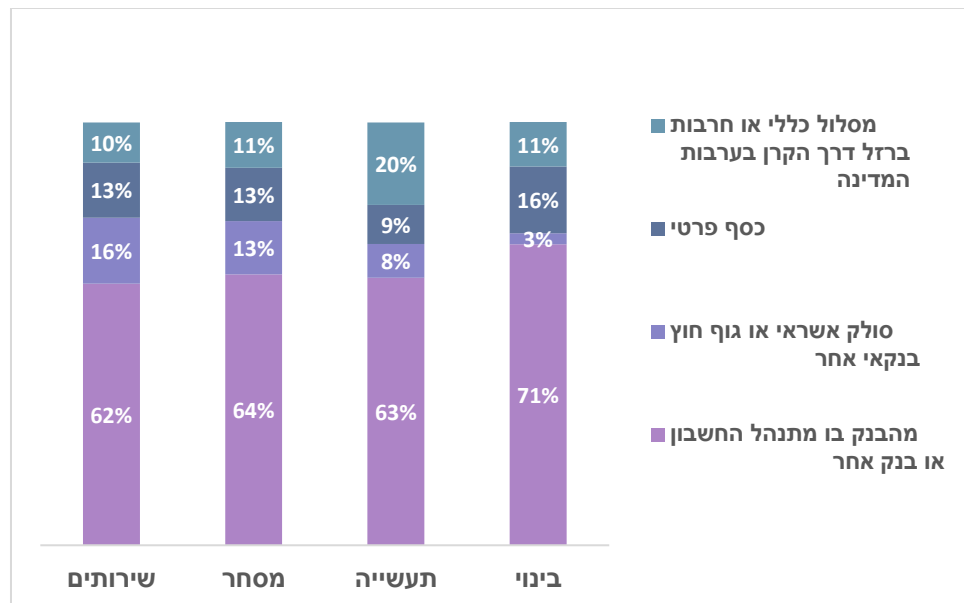
העסקים נשאלו מאילו מקורות הם קיבלו את עיקר המימון, כאשר הם היו יכולים להשיב על יותר ממקור אחד. כאשר אנו מחברים את סך הפניות למקורות המימון, 63% ממקורות המימון הם מהבנק, 13% ממימון חוץ בנקאי, 12% כסף פרטי שכולל את בעל העסק, בני משפחה אחרים או חברים, והקרן בערבות מדינה 12%. כאשר אנחנו בוחנים את התפלגות מקורות המימון לפי גודל העסק יש קשר חיובי בין גודל העסק לבין שיעור המימון מהבנק. עצמאים

מקבלים בשיעורים הנמוכים ביותר מימון מהבנק ומהקרן בערבות מדינה, ולכן נעזרים בשיעורים המשמעותיים ביותר בגופים חוץ בנקאים ובכסף פרטי (תרשים 11).

תרשים 11: מקורות המימון מהם קיבלו הלוואה לפי גודל עסק, 2025.

תרשים 12: מקורות המימון מהם קיבלו הלוואה לפי ענף, 2025.

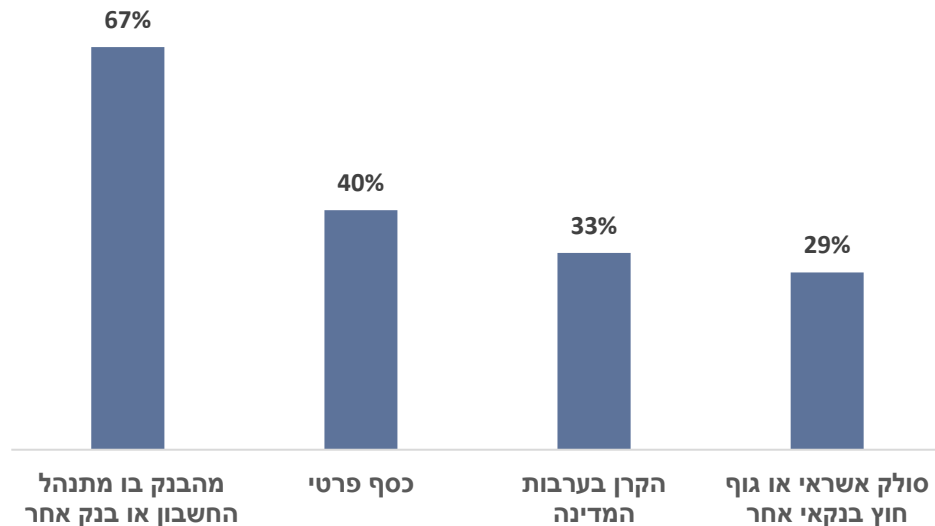

כאשר אנו בוחנים מה שיעור קבלת המימון של העסקים מכל אחד ממקורות המימון אליהם הם פנו⁴ אנו רואים שמתוך מי שפנו לבנק 67% קיבלו תשובה חיובית, 40% מאילו שפנו לבני

⁴ כאמור עסקים יכולים לפנות ליותר ממקור מימון אחד ולכן סך מקורות המימון מסתכמים ליותר מ-100%.

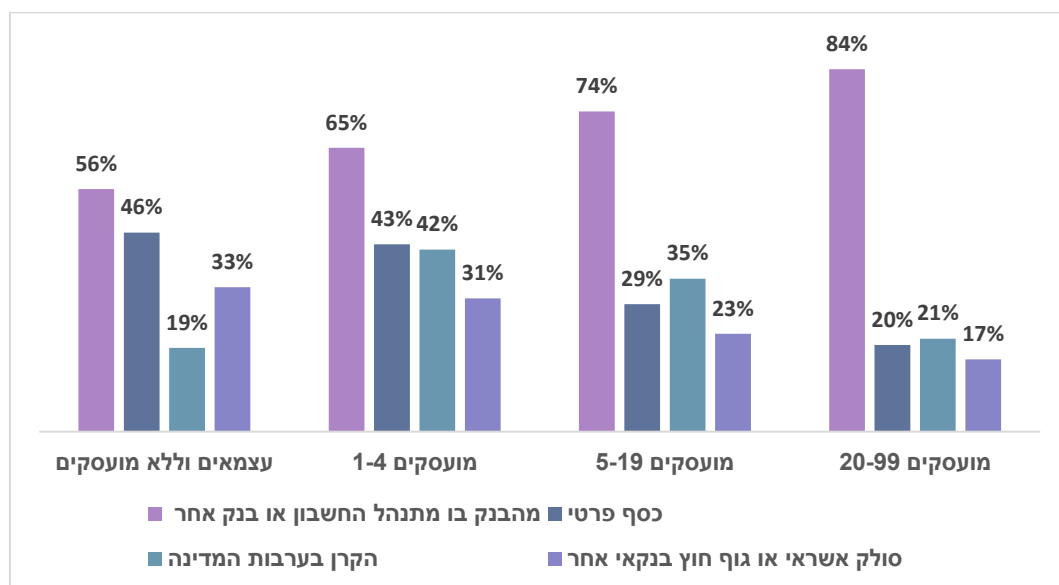
משפחה וחברים קיבלו תשובה חיובית, 33% ממי שפנו לקרן בערבות מדינה ו-29% למי שפנה לסולק אשראי קיבלו תשובה חיובית.

תרשים 13: שיעור מקבלי המימון מהמקור אליו פנו, 2025.

כאשר אנו בוחנים הבדלים לפי גודל עסק ניתן לראות שככל שהעסק גדול יותר יש סיכוי גבוה יותר שפנייה לבנק לשם קבלת מימון אכן תאושר. מבין כלל העסקים, לעסקים עם 1-4 מועסקים, או 5-19 מועסקים, יש סיכוי גבוה יותר לקבל הלוואה דרך הקרן להלוואות בערבות מדינה. עסקים שפונים לסולק אשראי או גוף חוץ בנקאי אחר בדרך כלל יענו בחיוב ככל שהעסק קטן יותר.

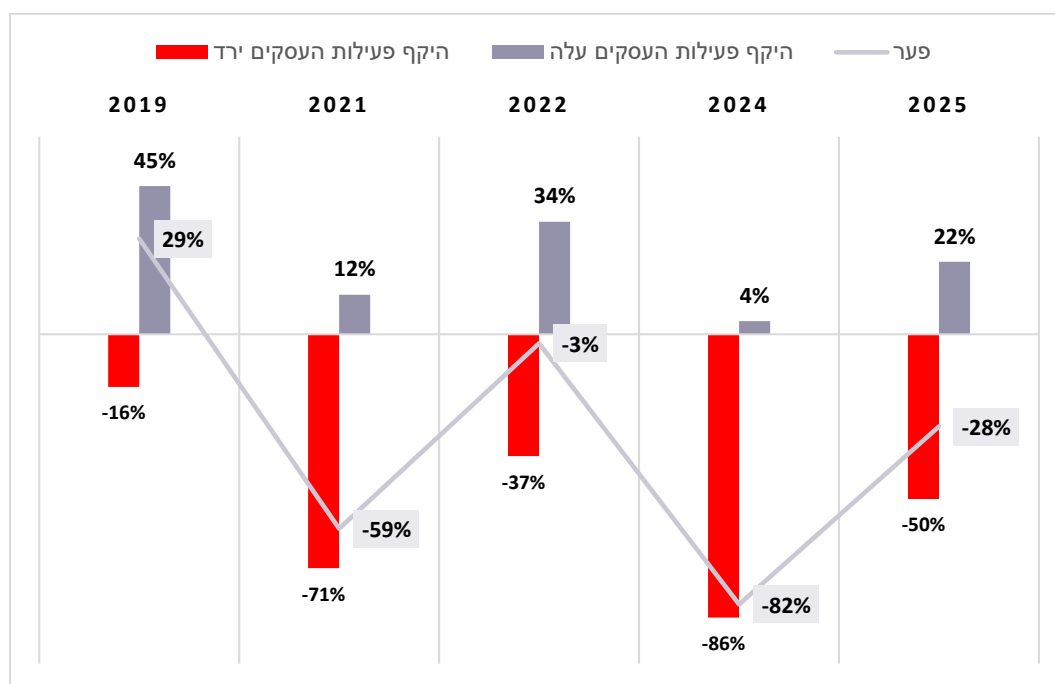
תרשים 14: שיעור מקבלי המימון מהמקור אליו פנו, לפי גודל עסק 2025.

שינויים בהיקף הפעילות של עסקים שצריכים מימון

תרשים 16 מציג פילוח של העסקים שצריכים מימון לפי היקף פעילות שלהם, וזאת לאורך זמן החל מ-2019 (לפני מגפת הקורונה) ועד 2025. הנתונים המוצגים הם הפער בין שיעור העסקים שדיווחו שהרווחיות שלהם עלתה לשיעור העסקים שדיווחו שהרווחיות שלהם ירדה. ניתן לראות תנודתיות לאורך השנים שחופפת למצב הכלכלה בישראל. ב-2021 רואים ירידה משמעותית בפעילות (תקופת הקורונה) עם התאוששות ב-2022, ירידה משמעותית ב-2024 בעקבות מלחמת חרבות ברזל והתמתנות במגמת הירידה בשנת 2025.

תרשים 16 – שינויים בהיקף פעילות העסק בהשוואה לשנה קודמת, השוואה לאורך זמן⁵ -2019-2025

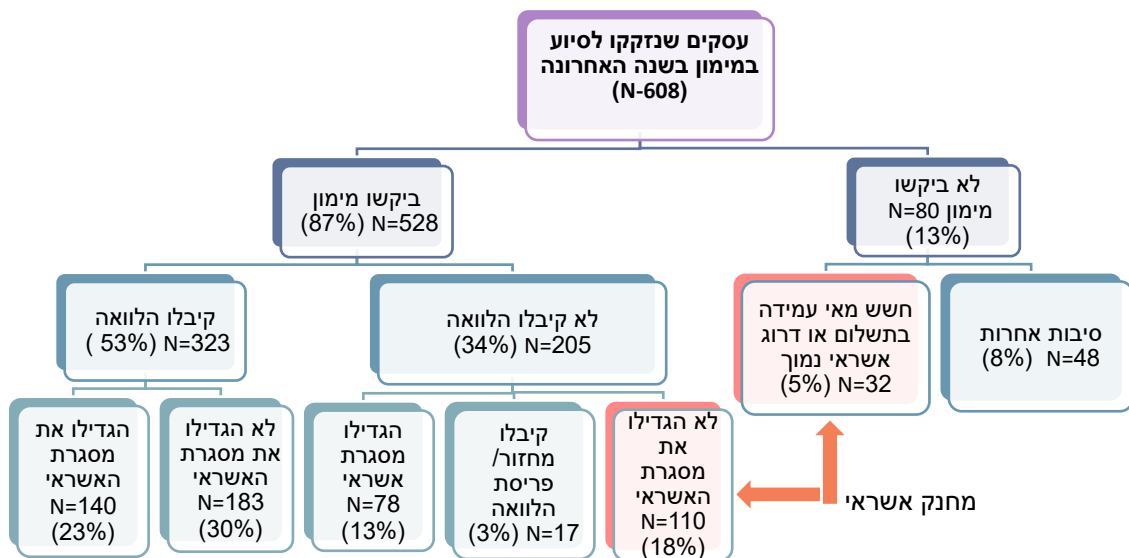

⁵ הסקר ב-2025 בוצע לפני המלחמה עם איראן

מחנק אשראי בקרב עסקים

מחנק האשראי בעסקים קטנים ובינוניים בסקר זה הוא שיעור העסקים שהיו צריכים מימון אך לא קיבלו לא הלוואה ולא הגדלה של מסגרת האשראי.⁶ לפי הגדרה זו, מבין כלל העסקים הקטנים והבינוניים שנזקקו למימון 23% לא קיבלו מימון והיו במחנק אשראי, 3% נוספים קיבלו מיחזור הלוואה או פריסת הלוואה.

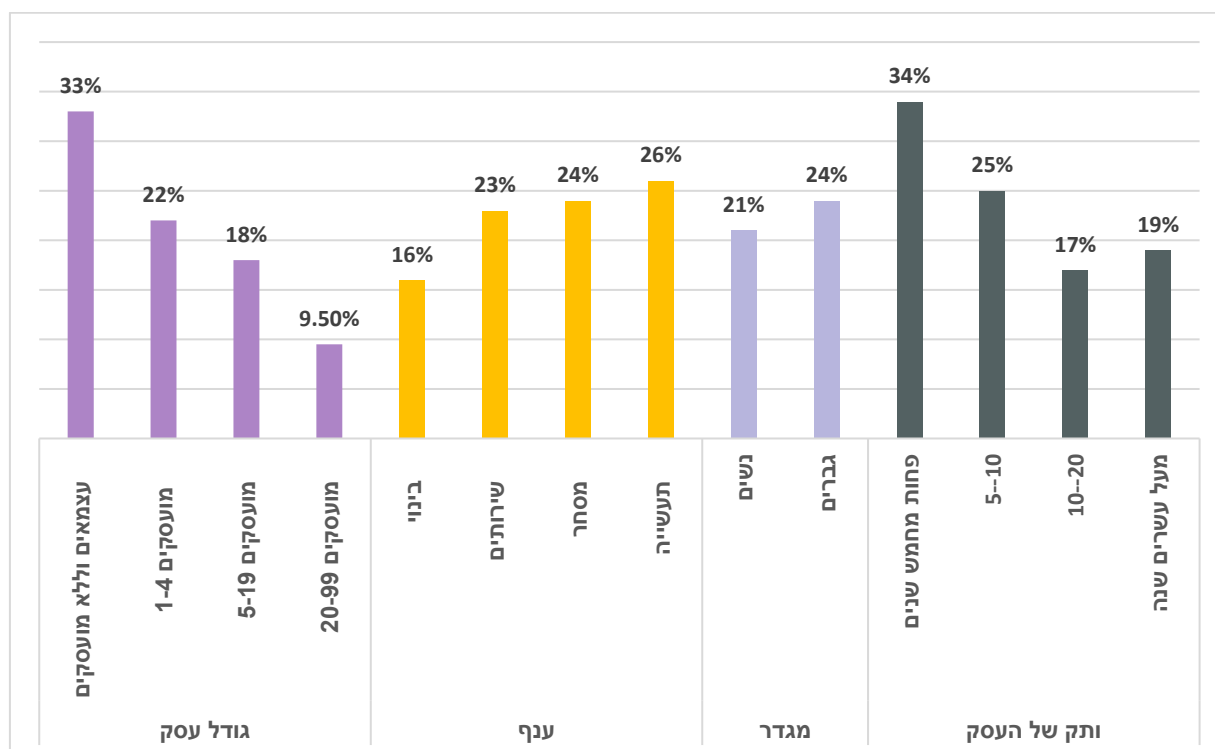
תרשים 17: עסקים שנזקקו לסיוע והמענה שקיבלו

⁶ בחלק מהמקרים הם חששו מאי עמידה בהחזרים או שהיו בעלי דרוג אשראי נמוך או שסורבו בעבר. לגבי עסקים שהיו צריכים מימון, אך לא ביקשו מסיבות אחרות, הם לא נכללו בסך העסקים לחישוב מחנק אשראי

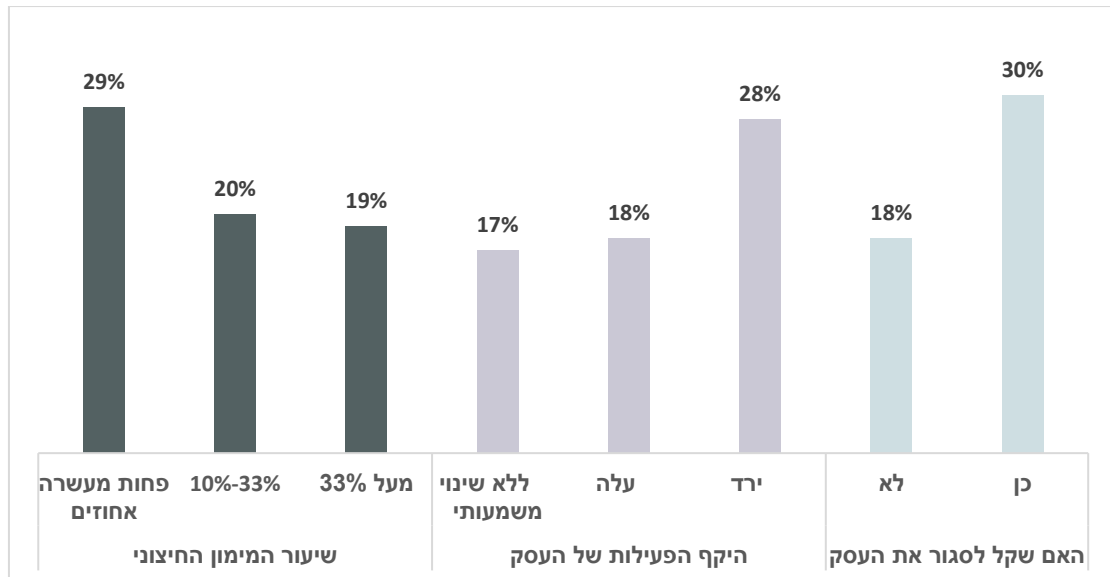
תרשים 18 מציג את שיעורי מחנק האשראי של עסקים בפילוחים שונים. יש קשר הפוך בין גודל העסק למחנק האשראי, מחנק האשראי של עצמאיים הוא 33% ואילו של עסקים בעלי 20-99 עובדים הוא 9.5% בלבד. שיעור מחנק אשראי גבוה יחסית (34%) נמצא בקרב עסקים חדשים שקיימים פחות מ-5 שנים. שיעור מחנק האשראי בענף הבינוי (16%) נמוך בהשוואה לשאר הענפים.

תרשים 18: שיעור העסקים שסבלו ממחנק אשראי ב-2025 לפי מאפיינים שונים

תרשים 19 מציג את שיעורי מחנק האשראי בקרב עסקים לפי רמת מימון חיצוני, היקף הפעילות העסקית וכוונות לסגירת העסק. מהנתונים עולה כי עסקים עם גישה נמוכה למימון חיצוני (פחות מ-10%) חווים את שיעורי מחנק האשראי הגבוהים ביותר (29%), בעוד שעסקים בעלי גישה גבוהה יותר למקורות מימון חיצוניים מדווחים על קשיים בשיעורים נמוכים יותר (19%). עסקים שדיווחו על ירידה בפעילותם מציגים שיעור מחנק אשראי גבוה (28%) בהשוואה לעסקים יציבים או בצמיחה (17%-18%). הממצא הבולט ביותר הוא כי 30% מבעלי העסקים ששוקלים סגירה של העסק הם בעלים של עסקים שחווים מחנק אשראי, מה שממחיש את הקשר הישיר בין קשיי מימון לבין שיקולים של בעלי עסקים לסגור את העסקים.

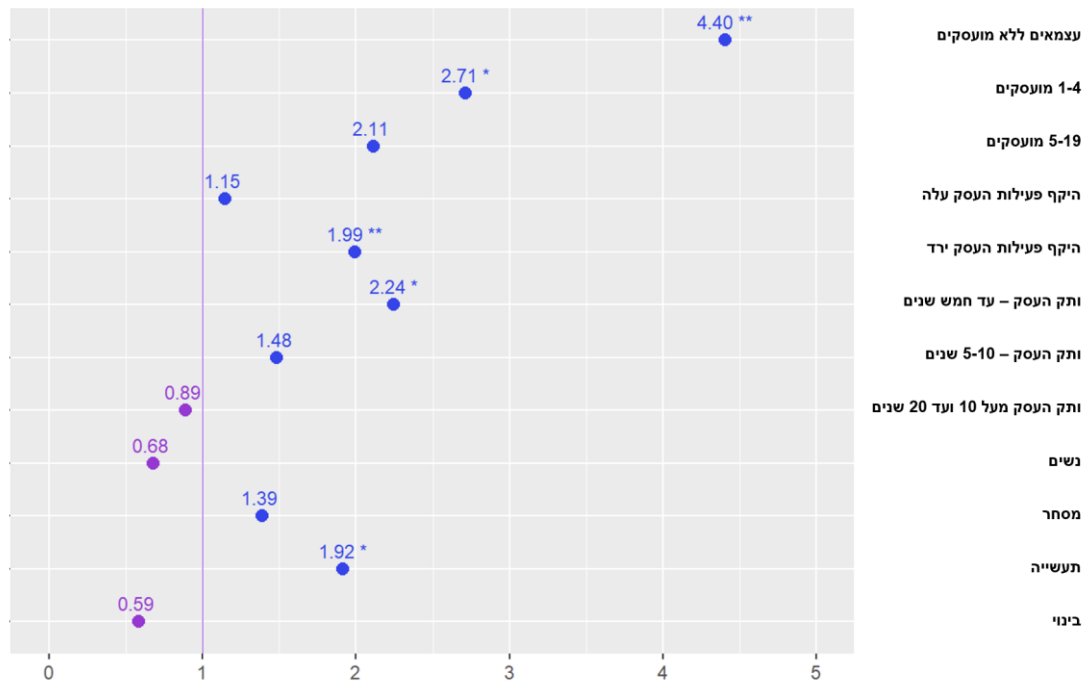
תרשים 19: שיעור העסקים שסבלו ממחנק אשראי ב-2025 לפי שיעור המימון החיצוני, היקף פעילות העסק ומחשבות על סגירת העסק.

כדי לאמוד את השפעה של גורמים שונים על הסיכון שהעסק יגיע למצב של מחנק אשראי בנינו מודל סטטיסטי בו המשתנה המוסבר הוא מחנק אשראי של העסק ב-2025, והמשתנים המסבירים מפורטים בתרשים 20 ובטבלה 1. אלו הם הגורמים שהשפעתם על עיכוב התשלומים נבדקה. תרשים 20 מציג את תוצאות המודל הסטטיסטי. הוא מציג תוצאות של מודל רגרסיה לינארית שהרצנו. המשתנים מוצגים בצד ימין. כאשר המשתנה מעלה את הסיכוי למחנק אשראי, ערכו גדול מ-0, ונקודה כחולה מימין לקו ה-0 (הקו האנכי הסגול) מייצגת אותו. הכוכביות מתארות את רמת המובהקות של השפעת המשתנה על מחנק אשראי של העסק. כאשר המשתנה מקטין את ההסתברות למחנק אשראי, הנקודה שמייצגת אותו סגולה, הערך שלה שלילי, והיא מוצגת משמאל לקו ה-0.

קבוצות הייחוס של המודל: גברים בעלי עסקים עם 20-99 מועסקים, היקף פעילות עסקית לא השתנה ב-2025, לעסקים ותק של 20 שנה או יותר ובענף השירותים.

תרשים 20 : מודל רב משתני לניבוי מחנק אשראי ב-2025

רמת מובהקות: $p < 0.001$ (**), $p < 0.01$ (*), $p < 0.05$ (*), $p < 0.1$ (*)

המודל הסטטיסטי לניבוי מחנק אשראי בשנת 2025 מצביע על כך שככל שהעסק קטן יותר יש סיכוי גבוה יותר שהוא במחנק אשראי, בעיקר בקרב עצמאים ללא מועסקים (פי 4.4). ירידה בהיקף הפעילות העסקית נמצאה גם היא כמנבא משמעותי לעלייה בסיכון למחנק אשראי (פי 1.99), עסקים צעירים יחסית עם ותק של עד 5 שנים גם הם מהווים מנבא משמעותי לעלייה בסיכון למחנק אשראי (2.24) ובענף התעשייה סיכוי של פי 1.92 למחנק אשראי בהשוואה לענף השירותים.

טבלה 1: הגורמים המשפיעים על מחנק אשראי של העסק (רגרסיה לוגיסטית)

מובהקות (p-value)	רווח סמך 95%) (CI)	יחס הסיכויים (Odds Ratios)	
<0.001	0.02 – 0.16	0.05 ***	חותך
			גודל עסק
0.003	1.68 – 11.53	4.40 **	עצמאים ללא מועסקים
0.041	1.04 – 7.05	2.71 *	1-4 מועסקים
0.15	0.76 – 5.84	2.11	5-19 מועסקים
			היקף פעילות עסקית
0.678	0.60 – 2.18	1.15	היקף פעילות עלה
0.01	1.18 – 3.35	1.99 **	היקף פעילות העסק ירד
			ותק העסק
0.012	1.19 – 4.21	2.24 *	עד חמש שנים
0.208	0.80 – 2.74	1.48	בין חמש לעשר שנים
0.714	0.47 – 1.67	0.89	בין עשר לעשרים שנה
0.098	0.43 – 1.07	0.68	העסק בבעלות אישה
			ענף כלכלי של העסק
0.241	0.80 – 2.41	1.39	מסחר
0.025	1.09 – 3.38	1.92 *	תעשייה
0.272	0.23 – 1.52	0.59	בינוי
0.071 / 0.052			R ² / R ² adjusted

N=590

*p<0.05 **p<0.01 ***p<0.001

אם נרצה לחשב את ההסתברות שעסק יגיע למצב של מחנק אשראי ללקוחות שלו נשתמש בנוסחה הבאה:

$$P(Y_x) = \frac{1}{1 + e^{-(b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n)}}$$

חישוב באמצעות הנוסחה מאפשר לנו לבחון לא רק את ההשפעה של כל פרמטר על הסיכוי למחנק אשראי, אלא את הסיכוי למחנק אשראי כאשר אנו לוקחים בחשבון יותר ממשתנה אחד.

מאפייני העסקים הכלולים במודל	הסתברות משוערת למחנק אשראי (%)
קבוצת ייחוס	4.8
עצמאים ללא מועסקים	18
4-1 מועסקים	11.9
19-5 מועסקים	9.5
היקף פעילות ירד	9
היקף פעילות עלה	5.4
ותק ≥ 5	10.1
ותק 5-10	6.9
ותק 10-20	4.3
נשים	3.3
תעשייה	8.8
מסחר	6.5
בינוי	2.9
דוגמאות לשילובים של מאפייני עסקים	
עצמאים ללא מועסקים + היקף ירד	30.4
עצמאים ללא מועסקים + היקף ירד + ≥ 5 שנים	49.5
עצמאים ללא מועסקים + היקף ירד + ≥ 5 + תעשייה	65.3
4-1 מועסקים + היקף ירד	21.2
4-1 + היקף ירד + נשים	15.5
4-1 + היקף ירד + ≥ 5	37.7
19-5 + היקף ירד + תעשייה	28.7
תעשייה + היקף ירד	16
מסחר + היקף ירד + ≥ 5	23.7
בינוי + היקף ירד	5.5
נשים + היקף ירד + ≥ 5	13.2
נשים + היקף ירד + תעשייה	11.5
עצמאים ללא מועסקים + תעשייה	29.7

(*) הסתברויות משוערות לקשרים מובהקים ברמת מובהקות קטנה מ- 5%.

דוגמה:

ההסתברות הגבוהה ביותר למחנק אשראי היא של עסקים ללא מועסקים עם ותק נמוך מ-5 שנים שהיקף הפעילות שלהם ירד בשנה האחרונה והם בענף התעשייה (65.3%), במקרה של עסק ללא מועסקים שהיקף הפעילות שלו ירד, והתק שלו מתחת לחמש שנים, ההסתברות שהוא במחנק אשראי היא 49.5% וזאת ללא תלות בענף הכלכלי של העסק.

נספח 1 : מודל לניתוח חד משתני - עסקים שסובלים ממחנק אשראי מול עסקים שאינם סובלים לפי מאפיינים שונים

מחנק אשראי	אין מחנק אשראי	
p-value ²	N = 143 ¹	N = 478 ¹
<0.001		גודל עסק
	59 (33%)	119 (67%)
	52 (22%)	185 (78%)
	27 (18%)	126 (82%)
	5 (9.5%)	48 (90.5%)
0.5		ענף
	67 (23%)	227 (77%)
	34 (24%)	109 (76%)
	32 (26%)	92 (74%)
	9 (16%)	50 (84%)
>0.9		האם כיום יש לעסק בעיה של לקוחות שמעכבים תשלומים?
	62 (23%)	205 (77%)
	39 (22%)	135 (78%)
	43 (24%)	138 (76%)
0.5		האם עיכוב התשלומים השתנה ביחס לשנה שעברה
	40 (26%)	115 (74%)
	12 (21%)	45 (79%)
0.001		האם שקלת לסגור את העסק
	69 (18%)	307 (82%)
	74 (30%)	172 (70%)
0.007		ביחס לשנה קודמת האם היקף הפעילות העסקית של העסק
	24 (18%)	108 (82%)
	30 (17%)	144 (83%)
	82 (28%)	206 (72%)
0.036		האם שיעור המימון החיצוני של העסק?
	64 (29%)	156 (71%)
	46 (20%)	185 (80%)
	33 (19%)	137 (81%)
0.004		כמה שנים העסק קיים?
	45 (34%)	88 (66%)
	40 (25%)	121 (75%)
	28 (17%)	137 (83%)
	30 (19%)	129 (81%)
0.4		מגדר:
	107 (24%)	341 (76%)
	35 (21%)	136 (79%)

¹ n (%); Mean (SD)

² Pearson's X^2: Rao & Scott adjustment

¹ n (%); Mean (SD)

² Pearson's X²: Rao & Scott adjustment

נספח 2 : מתודולוגיה

שיעורי הענות לסקרים בשנים השונות

בשנים 2019-2022 בוצע סקר טלפוני בלבד ובשנים 2024-2025 בוצע שילוב של סקר אינטרנטי וטלפוני במטרה להגדיל את מספר המשיבים תוך פיקוח על התפלגות המשיבים באמצעות הסקר הטלפוני (תחת ההנחה שקיימת הטיה במענה על סקרים אינטרנטיים). שיעורי ההשבה על הסקר הטלפוני כוללים את כל מי שהחלו להשיב על הסקר, גם אם בסופו של דבר ציינו שלא נזקקו למימון ויצאו מהסקר לאחר שאלה אחת, שיעורים אילו נעים בין 7% ל-21% בשנים שונות.

שיעורי הענות לסקר הטלפוני

2025		2024		2022		2021		2019		
%	סה"כ	%	סה"כ	%	סה"כ	%	סה"כ	%	סה"כ	סטטוס
3%	190	7%	167	4%	499	6%	540	3%	234	הסתיים בהצלחה
6%	374	14%	333	3%	431	5%	428	5%	366	לא זקוק למימון
19%	1211	32%	741	29%	3658	19%	1735	-	-	סה"כ מסרבים
54%	3457	13%	303	47%	5937	55%	5143	-	-	אין תשובה
2%	128	14%	324	8%	948	10%	921	-	-	קו לא תקין
-	-	-	-	6%	728	4%	368	-	-	לא עסק
16%	1008	20%	455	4%	440	2%	165	91%	6400	סיבה אחרת
100%	6368	100%	2323	100%	12642	100%	9300	100%	7000	סה"כ

שיעורי הענות לסקר האינטרנטי

2025		2024		
%	סה"כ	%	סה"כ	סטטוס
2%	457	5%	437	הסתיים בהצלחה
1%	371	5%	439	לא זקוק למימון
100%	29334	100%	9070	סה"כ

בסקר של שנת 2025⁷ נעשה שימוש בשיטת השקלול : Entropy Balancing, לצורך תיקון הטיית במדגם האינטרנטי והתאמתו להרכב האוכלוסייה (Hainmueller, 2012)⁸. השיטה

⁷ לאופן בניית שקלול בשנים 2019-2024 ראו דוחות של השנים הרלוונטיות.
⁸ Hainmueller, J. (2012). *Entropy balancing for causal effects: A multivariate reweighting method to produce balanced samples in observational studies*. *Political Analysis*, 20(1), 25-46.

מחשבת משקולות אינדיבידואליות כך שהתפלגות המדגם האינטרנטי תתאים להתפלגות המדגם הטלפוני לפי משתנים מרכזיים (גודל עסק, ענף, צורך במימון), תוך שמירה על קרבה למשקל טבעי.

המשקולות בטווח 0.7–2.0 במדגם האינטרנטי ו-1 במדגם הטלפוני, ומבטיחות שמירה על שיעור העסקם הצרכים מימון (34%). גישה זו משפרת את הדיוק הסטטיסטי ומאפשרת ניתוחים אמינים יותר ביחס לשקלול קבוצתי.

נספח 3: שאלון

שאלון סקר מימון 2025

פתיח:

הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים עורכת מידי פעם סקר קצר על האפשרויות הזמינות של עסקים לקבל אשראי וזאת במטרה למצוא דרכים לסייע להם.

נודה לך אם תוכל להקדיש מספר דקות מזמנך להשיב על השאלון, **השאלון חסוי ולא יעשה שום שימוש בכל פרט מזהה שלך או של העסק**, המידע שייאסף ינותח ברמת על של כלל העסקים בישראל.

תודה על שיתוף הפעולה.

שאלת סינון – ירדו מי שלא היו צריכים מימון בכלל

האם בשנה האחרונה היית זקוק/ה למימון עבור העסק שלך, כולל הגדלה של מסגרת האשראי (למשל : לצורך השקעה או הרחבה של הפעילות העסקית, מחסור בהון חוזר, בעיות בתזרים המזומנים או גישור על הפסדים ?)

- א. כן , הייתי זקוק/ה למימון
- ב. לא נזקקתי למימון (מסיים את השאלון)

השאלות הבאות מתייחסות למצב העסק בשנת 2025 .

1. האם בשנה האחרונה:

- א. פניתי לבקשת הלוואה (עובר לשאלה 3)
- ב. פניתי להגדלת מסגרת האשראי (עובר לשאלה 3)
- ג. פניתי גם לבקשת הלוואה וגם להגדלה של מסגרת האשראי (עובר לשאלה 3)
- ד. לא ביקשתי הלוואה ולא ביקשתי להגדיל את מסגרת האשראי

2. (מי שענה 1, ד'), למה לא ביקשת/ה מימון? _____ (עובר לשאלה

(11)

3. מה קיבלת/ה ביחס לבקשתך לקבל הלוואה או להגדיל את מסגרת האשראי?

- א. קיבלתי הלוואה
- ב. קיבלתי הגדלה למסגרת האשראי
- ג. קיבלתי גם הלוואה וגם הגדלה של מסגרת האשראי
- ד. קיבלתי מחזור, או פריסה מחדש של ההלוואה
- ה. לא קיבלתי אף אחד אחד מהם
- ו. אחר _____

(רק מי שענה 3 או ג)

4. מהו גובה ההלוואה המשמעותית ביותר שנטלת/ה עבור העסק?

- א. עד 50 אלף ₪.
- ב. בין 50-150 אלף ₪.
- ג. בין 150 ל-300 אלף ₪.
- ד. בין 300 ל-500 אלף ₪.
- ה. בין 500 אלף למיליון ₪.
- ו. מעל מיליון ₪.

(רק למי שענה בשאלה 3 סעיפים ב, או ג)

5. בכמה אחוזים הגדלת את מסגרת האשראי ב-2024?

- א. עד 25%.
- ב. בין 25% ל 50%.
- ג. בין 50% ל 100%.
- ד. מעל 100%.

(מי שענה בשאלה 1 על סעיפים א-ד)

6. לאיזה צורך עיקרי, מהצרכים הבאים, היית/ה צריך/ה את המימון או את מסגרת האשראי?

(רוב תשובה)?

- א. הון חוזר לפעילות שוטפת (למשל: מימון מלאים, תשלום חשבונות)
- ב. הון חוזר להרחבת הפעילות העסקית (למשל: פעילות שיווק, הגדלת מכירות, מוצרים חדשים וכד')
- ג. השקעה לקניית ציוד ו/או שיפוץ העסק

- ד. התגברות על קושי עסקי (למשל: לקוח מרכזי עזב, הוצאות חריגות וכדומה)
ה. אחר _____.

מבאן כל מי שענו 3 א-ה (כל מי שהשיבו על השאלה)

7. מהם מקורות המימון אליהם פנית/ה על מנת לקבל את ההלוואות (רב תשובה)
א. מהבנק בו מתנהל חשבון העסק
ב. מבנק אחר (שאיני מנהל בו את חשבון העסק)
ג. מסולק כרטיסי אשראי (לדוגמה: כאל, ישראלכרט, גמא)
ד. מגוף חוץ בנקאי אחר: פרט _____.
ה. כסף פרטי (של בעל העסק, משפחה או חברים).
ו. הקרן לערבות מדינה
ז. אחר: _____.

לשאלה 8 מגיעים אלו שבשאלה 7 בחרו גם א' וגם ו' (גם בנק וגם הקרן לערבות מדינה)

8. האם הלוואה שביקשת/ה מהקרן לערבות מדינה, היא אותה הלוואה שציינת/ה שביקשת/ה מהבנק, או שמדובר בשתי הלוואות שונות?
א. אותה ההלוואה (עובר לשאלה 10)
ב. שתי הלוואות שונות (עובר לשאלה 10)

לשאלה 9 מגיעים אם לא סימנו בשאלה 7 את סעיף ו (הקרן לערבות מדינה)

9. מדוע לא פנית/ה לקרן בערבות מדינה?
א. לא שמעתי על הקרן בערבות מדינה.
ב. פניתי בעבר ולא הייתי מרוצה.
ג. ההלוואה דרך הקרן אינה אטרקטיבית.
ד. אחר: _____.
10. האם קיבלת/ה את ההלוואה מהקרן לערבות מדינה?
א. כן
ב. לא

מבאן השאלות לכל המשתתפים בסקר

השאלות הבאות נוגעות לעיכוב בתשלומים מצד לקוחות שלך

11. האם כיום יש לעסק בעיה של לקוחות שמעכבים תשלומים?

א. אין בעיה, עיכוב התשלומים אינו גבוה יותר מהמצב לפני המלחמה (עובר לשאלה 15)

ב. יש מעט יותר עיכובים מהמצב לפני המלחמה, אך לא נראה שיש בעיה משמעותית (עובר לשאלה 15)

ג. יש יותר עיכובים בתשלומים, המצב מהווה בעיה רצינית

ד. כמעט אף לקוח אינו משלם ויש בעיה קשה

ה. אחר _____

12. אילו לקוחות בעיקר מעכבים תשלומים? (רב ברירה)

א. לקוחות עסקיים (לדוגמא: עיכוב תשלום מעסק אחר)

ב. לקוחות ציבוריים (לדוגמא: רשויות מקומיות, קופות חולים, אוניברסיטאות וכדומה)

ג. לקוחות ממשלתיים (לדוגמא: משרדי ממשלה וגופים ממשלתיים)

ד. לקוחות פרטיים

13. האם עיכוב התשלומים השתנה ביחס לשנה שעברה (תחילת 2024, אחרי שפרצה המלחמה)?

א. עיכוב התשלומים גדל במידה רבה מאוד

ב. עיכוב התשלומים גדל במידה רבה

ג. עיכוב התשלומים נשאר דומה ביחס לשנה שעברה

ד. עיכוב התשלומים הצטמצם ביחס לשנה שעברה

14. האם יש חשש שהעסק יאלץ לעכב תשלומים לספקים?

א. אני כבר לא מצליח/ה לעמוד במועדי התשלומים

ב. יש סיכוי גדול שלא אצליח לעמוד במועדי התשלומים

ג. יש סיכוי קטן שלא אצליח לעמוד במועדי התשלומים

ד. אין חשש שאעכב תשלומים

15. האם חשבת/ה לסגור את העסק לצמיתות בשנה החולפת?

- א. כן
- ב. לא. (עובר לשאלה 17)

16. מה הסיבות שגרמו לך לשקול לסגור את העסק?

- א. הוצאות גבוהות
- ב. הכנסות נמוכות ממה שנדרש כדי שהעסק יהיה רווחי
- ג. חוסר ודאות
- ד. קרוב/ה לגיל הפנסיה
- ה. הזדמנות כלכלית אחרת
- ו. אחר _____

17. האם עשית/ה השוואה בין הבנקים או המוסדות השונים לפני לקיחת ההלוואה או האשראי?

(רלוונטי רק למי שענה **שקיבל הלוואה – מי שהשיב בשאלה 3 א או ג**)

- א. כן.
- ב. לא.
- ג. לא זוכר

(מי שקיבל מימון – 3 א'-ג')

18. מאיזה גוף קיבלת/ה את עיקר המימון? (רב תשובה).

- א. הבנק בו מתנהל חשבון העסק.
- ב. בנק אחר (שאיני מנהל/ת בו את חשבון העסק).
- ג. הסולק (לדוגמה: חברת כרטיסי אשראי, גמא).
- ד. גוף חוץ בנקאי אחר: פרט _____.
- ה. כסף פרטי (שלי/ של בני משפחה או חברים).
- ו. הקרן לערבות מדינה מסלול כללי
- ז. הקרן לערבות מדינה מסלול חרבות ברזל
- ח. אחר: פרט _____.

מבאן השאלות לכל המשתתפים בסקר

19. ביחס לשנה קודמת האם היקף הפעילות העסקית של העסק:

- א. עלה
- ב. ללא שינוי משמעותי
- ג. ירד
- ד. אחר ____
- ה. העסק הוקם רק בשנה האחרונה (לא להקריא)

20. האם שיעור המימון החיצוני של העסק הוא :

- א. פחות מ-10% מהמחזור של העסק
- ב. בין 10% ל-שליש מהמחזור של העסק
- ג. בין שליש לחצי מהמחזור של העסק
- ד. מעל חצי מהמחזור של העסק

לצורך ניתוח סטטיסטי בלבד:

21. כמה מועסקים עובדים היום בעסק כולל בעלים ומנהלים? _____

22. כמה שנים העסק קיים? _____

1. מהו תחום פעילות העסק? שירותים.

2. מסחר

3. ייצור.

4. בנייה.

5. חקלאות

6. אחר _____

23. באיזה יישוב ממוקם העסק? _____

24. האם את/ת:

א. אישה

ב. גבר

ג. אחר

תודה רבה על שיתוף הפעולה, המשך יום נעים